

KEMAL VAROL

2018
Sait Faik
Hikâye
Armağı

—
Türk
Edebiyatı
Öykü
—

Sahiden Hikâye

Kemal Varol, 1977 yılında doğdu. Edebiyata şiirle başladı. *Yas Yüzükleri*, *Kin Divanı*, *Temmuzun On Sekizi* adlı şiir kitaplarından sonra bütünüyle düz yazıya yöneldi. *Jar*, *Haw*, *Ucunda Ölüm Var*, *Âşıklar Bayramı*, *Kara Sis*, *Babamın Bağlaması*, *Onu Sevdığım Zamanlar* adlı yedi romanı, *Sahiden Hikâye* adlı bir hikâye kitabı ve *Demiryolu Öyküleri* ile *Memleket Garları* adında iki derlemesi yayımlandı. SabitFikir tarafından 2014'te yılın romanı seçilen *Haw*'la 2014 Cevdet Kudret Roman Ödülü ve 2021 Fransa-Türkiye Edebiyat Ödülü'ne, *Sahiden Hikâye*'yle 2018 Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Âşıklar Bayramı*'yla 2019 Dünya Kitap Yılın Telif Kitabı ve Attilâ İlhan Roman Ödülü'ne, *Babamın Bağlaması*'yla 2023 Orhan Kemal Roman Armağanı'na değer görüldü. *Âşıklar Bayramı* romanı sinemaya uyarlandı. Romanları, İngilizce, Arapça, Fransızca ve Macarcaya çevrildi.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTABI

Ucunda Ölüm Var
Kara Sis
Onu Sevdığım Zamanlar

SAHİDEN HİKÂYE

Yazan: Kemal Varol

Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Yayın hakları: © 2026 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1-3. baskı: İletişim Yayınları, 2016-2019

4. baskı: Everest Yayınları, 2022

Doğan Kitap'ta 1. Baskı: Mart 2026 / ISBN 978-625-8593-10-5

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu

Sayfa uygulama: Yasemin Çatal

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Sahiden Hikâye

Kemal Varol

İçindekiler

Birinci Bölüm / Manşet	11
Arkanya'nın Sesi	13
 İkinci Bölüm / Çocukluk Bu	 21
Kopça	23
Yeşilmişik	29
Gobi Milli Marşı	34
Yakamoz	65
O Fotoğraflar Hiç Çekilmedi	77
 Üçüncü Bölüm / Bu Gece Eczanemiz Nöbetçidir.....	 85
Üç Pinti	87
Kanıt 1: Kara Çarşamba.....	90
Kanıt 2: Kron.....	96
Kanıt 3: Kolo Polo	105
Zamir.....	115
Yeşil Reçete	122
 Dördüncü Bölüm / Şecere.....	 129
Kelime Nenemin Arabası.....	131
Hasan Dayımın Taşları.....	138
 Beşinci Bölüm / Hamdolsun Diyalektik	 149
Çarşıda Birini Vurdular.....	151
Yirmi Yedi	158

*“çocukluktan kalma şeyler bunlar” diyor
matrağa düşkün biri,
“nasıl olsa yenilir.”*

Turgut Uyar

Birinci Bölüm

Manşet

Arkanya'nın Sesi

Arkanya'nın Sesi gazetesinin sahibi Stalin Eyüp masasına kurulup gür bıyıklarını dudaklarının arasında birkaç defa emdikten sonra, işaretparmağıyla dudaklarındaki kılı aldı ve yere tükürdü.

"İçim sıkılıyor ya, dur bakalım bu sefer ne olacak" dedi kendi kendine.

Yardımcısı Tipo, çarşamba günü işlenen kezzaplı cinayeti manşete taşımamasını isteyen ustasına baktı. Ardından, günler öncesinden hazırlanan gazetenin tek önemli haberini dizmek için harf kutusuna uzandı. En çok kullanılan harf olduğu için önüne önce A kutusunu koydu. Avucunda zar gibi salladığı harfleri kalıptaki yerlerine dizdikten sonra Stalin Eyüp'ün seçtiği manşet yüzünden eli bu sefer K kutusuna uzandı. Harfleri bozuk para gibi avucunda çevirerek özenle yerlerine yerleştirirken bir hata yapıp yapmadığını anlamak için çekik gözlerini iyice kısıp kalıba baktı. K'lerin işi bitmişti.

Tipo, başını kaldırmaya bile gerek görmeden, yerlerini ezberlediği diğer kutulara uzandı. Z harfine ihtiyacı vardı bu kez. Fakat eli boş kutunun yerinde nafiye yere dolaştı. Parmaklarına bir kutunun kendisi yerine ondan geriye kalan tozu bulaştı. Bir gariplik vardı. Başını kaldırıp yan yana dizilen kutulara baktı. Z harfinin olduğu kutu yerinde yoktu. Hem büyük hem de küçük Z harfi yerinde değildi. Yine de telaş etmedi Tipo. Belki geçen haftadan başka bir yere bırakmışındır diye, matbaanın içinde sakin sakin dolanmaya başladı.

Stalin Eyüp masasında oturmuş bıyıklarını buruyordu. Arada bir ayazdan korunmak için ceketinin yakasını dikleştiriyor, peşinden yeniden masaya kapaklanıyordu. Tipo, ustası söylenmesin diye bu arama işlemini sessiz sedasız bir şekilde yapmaya gayret ediyordu.

Arkanya'nın Sesi aslında pek dağınık bir yer değildi. Sağa sola dağılmış bira şişelerinin yarattığı küçük dağlar sayılmazsa buraya tertipli bir yer bile denilebilirdi. Ellerinde kalan 1992 yılı masa ve duvar takvimlerini, bir vakitler gazete eşantyonu olarak dağıttıkları imsakiyeleri, bin paraya bastıkları şiir kitaplarını, harfleri temizlemek için kullandıkları yağ tenekelerini, bir tarafa yığılmış mürekkep kutularıyla kâğıt rulolarını kaldırıp matbaanın her tarafına baktı Tipo. Ama ne yapıp ettiyse bir türlü Z kutusunu bulamadı.

Stalin Eyüp'ün anlamaması için, bir süre sonra nasıl olsa kutuyu bulurum diye, Z'lerin yerini boş bırakıp çalışmaya devam etti. Önce harfleri kalıptaki yerine yerleştiriyor, arkasından da parmağının ucuyla kalıba küçük darbeler indiriyordu. Manşeti tamamlamak için Z'nin yerini boş bıraktı ama Z harfi olmadan cinayet haberinin bir anlamı olmayacaktı.

Kuşkusuz, kasabada ilk kez biri öldürülmüyordu. Ama bu kez cinayette kezzap da kullanılmıştı ve olayın ayrıntılarını emniyet müdüründen öğrenen Stalin, “kezzap” kelimesini büyük puntolarla yazmaya karar vermişti.

Stalin Eyüp'ün çarşı merkezinde bir büfesi vardı. Gazete, dergi, kuruyemiş ve içki satıyordu büfede. Gazete geçinmek için yeterli değildi. Belediye ve kaymakamlıktan aldığı ilanlar dışlerinin kovuğuna bile yetmiyordu. O yüzden varı yoğu çarşıdaki büfeydi. Tam ağzını açıp “Ben büfeye gidiyorum” diyecekti ki, korkuyla kendisine bakan Tipo'nun sararmış yüzüyle karşılaştı. Ortada bir terslik vardı.

“Biri harf kutularını çalmış. Bir tane bile Z yok!” dedi Tipo.

“Nasıl yok lan!” dedi Stalin.

“Yok işte usta!” dedi Tipo, “Her yere baktım. Çalmışlar!”

“Sibirya’ya sürerim lan seni” dedi Stalin, “iyice bak her tarafa. Yine bir yerde unutmuşsundur. Yere falan düşürmüşsündür belki!”

Tipo iki elini bir kürek mahkûmu gibi ileri uzattı. Sonra da sanki dua eder gibi yana açtı ellerini. Duaya açılan iki elinin başparmakları farklı yönlerle dönüp “yok!” işareti yaptı ustasına. Dudaklarının kenarları yanlara doğru kıvrılarak çaresizliğine destek verdi.

Bir süre matbaanın içine şaşkınlık ve korkuyla bakındılar. Belki diğer harflerle karışmıştır diye bütün kutuları teker teker kontrol ettiler. Tipo, ustasını daha fazla kızdırmamak için bir adım geride durdu. Yeryüzündeki bütün çırak ve kalfalar hep geride durmaya yazgılıydı zaten. Gözleri, uçları birbirine suçlulukla bakan ayakkabılarında, ustasının, “Buradaymış işte!” diyecek sesini bekledi yutkunarak.

Stalin, gazetenin eski sayılarının istiflendiği yığına, çoğu öğretmen eskisi kasabalıların bastığı şiir kitaplarının dizildiği duvar dibine, büfede satamayıp geri göndermediği eski gazetelerin arasına, kâğıt rulolarının sağına soluna baktı. Başını eğip belki Z harfinin izine rastlarını diye yerleri de kontrol etti sonunda. Kim bilir ne zaman yerlere düşmüş bir Ö harfi buldu yerde. İki parmağının arasında ufalayıp temizlediği harfi tekrar kutusuna bıraktı ama Z’nin yerinde yeller esiyordu. Sonunda, o da birinin içeri girip *Arkanya’nın Sesi* gazetesinin kurşun harflerini çaldığına kanaat getirdi.

Neden bütün harflerin değil de sadece Z’lerin çalındığına ikisi de şaşıp kaldı ama yapacakları pek bir şey yoktu. Bütün haberler günler öncesinden dizilmiş, bir tek manşete çıkarılacak cinayet haberinin bulunduğu sütun boş bırakılmıştı. Gazete bir an önce baskıya girmeliydi.

Tipo cinayet haberini çıkarmayı önerdi. Z harfini hiç kullanmadan başka bir haber dizer, ellerinde kalan harflerle başka bir şey yazarlardı. Stalin, bu haberi yayımlamazlarsa itibarlarının biteceğini biliyordu. Onca yıldan sonra kasabada ilk kez bu denli kanlı bir cinayet işlenmişti. Üstelik cinayet kezzapla başlayıp satırla sona erdiği için bu haberi atlayamazlardı. Duyduklarına bin katan Arkanyalıları susturmanın bir yolu cinayetle ilgili ayrıntılı bir malumat vermektir.

“Cinayet haberini vermezsek biteriz” dedi Stalin.

Ustasının soğuk bakışlarını ensesinde hisseden Tipo, “şimdi ne halt edeceğiz” der gibi bakarken, Stalin çoktan elindeki sınırlı harflerle manşeti dizmeye başlamıştı bile.

Stalin, herhangi bir metin yazmadan eline geçirdiği harfleri kalıba yerleştiriyor, bazen harfleri yerlerinden çıkarıyor, olmadı deyip yeniden diziyor ve her geçen dakika biraz daha öfkeleniyordu. Uzunca bir süre uğraştıktan sonra dizgi işlemini bitiren Stalin Eyüp, Tipo’ya baktı ve “Artık gazeteyi basabilirsin” dedi. Ardından da tekrar masaya yığıldı. Sigara paketine uzanmıştı ki sabah ışıklarının kasaba yolunu aydınlattığını gördü.

“Ben büfeye gidiyorum, oradan da karakola” dedi sıkıntıyla, “gazeteler şimdi gelmiştir. Bakalım ulusal gazeteler bir şey yazmış mı cinayet hakkında?”

Stalin Eyüp mürekkep tenekesini hazneye boşaltan Tipo’ya baktı çıkarken. Tipo bu harfleri gizlice alıp bir yere mi koydu diye düşündü. Alıp satmış da olabilirdi kurşun harfleri. Üstelik son haftalarda sürekli para diye tutturuyordu. Gözleri iyi görmediği için Troçki’nin kullandığına benzeyen yuvarlak çerçeveli bir gözlük alacağını söylüyordu ha bire. Yine de kalfasının böyle bir şey yapacağına ihtimal vermedi.

“Gazeteyi bir an önce basıp dağıtmaya başla” dedi Stalin ve itfaiye arabasının henüz suladığı ıslak sokaklarda büfesine doğru kaygıyla yürümeye başladı.

Stalin daha kapıdan adımını atar atmaz, Tipo, kalıba eğilip ustasının ne yazdığını anlamaya çalıştı ama harfler ters dizildiği için yazılanları okuyamadı. Mürekkep haznesini ağzına kadar doldurduktan sonra makine kolunu çevirerek sabırla gazete kâğıtlarının dönüşünü bekledi. Harflerle bezenmiş kalıp bir mürekkep haznesine bir kâğıt rulolarına değip ayrılmaya başladı. İçeriye bir anda hareket halindeki makinenin sesi doldurdu. Bütün gece çalışıp üstüne bir de kayıp harfler yüzünden ustasıyla papaz olan Tipo'nun gözleri karardı bir an. Bu sayede gözlüğe ihtiyacı olduğunu bir kez daha hatırladı. Ama makine çalışmaya devam ediyordu. Gözleri kararırken eğilip harf kalıplarına baktı yeniden.

Kâğıtlar kalıbın altında ezilirken harfler güçbela buldukları bir şeker parçasına hücum eden karıncalar gibi toplanıp bir kelime oldu. Kelimeler, yalnızlıklarından şikâyet edip başka kelimelerle çiftleştirdi ve o harflerden yeni çocukları doğdu. Bazı harfler "Hava çok soğudu" diyerek şapka istedi, bazıları başına konan şapkayı alıp ayaklarının altında ezdi. Birkaç harf mızızlanınca diğerleri de hareketlendi. Kimi yanlış dizildiğini, başka bir kelimede kullanılmak istediğini söyledi. Bir başkası gelip yerleştiği kelimenin kederinden şikâyet etti. Ö harfinin bir derdi vardı. Ama konuşamıyordu. Kederden zangır zangır titrerken noktalarını yere döküp tashihli bir cümlemin içine yuvarlandı.

Sonunda harften karıncalar çoğaldıkça çoğaldı ve büyük bir böcek oldular. Alt katlarda oturan harfler, en üstte oturan harflere kinle baktı. Her harf yukarıya doğru kinle yükseliyor, alttaki harfleri olabildiğince ezmeye çalışıyordu. Cümlemin ilk harfi büyük yazıldığını unutturmak istercesine, biraz sonra başka harflerin de dizileceğini, kendilerinin de bu harfleri ezeceğini hatırlatmaya çalıştıysa da, bu sözler harflerin alınganlığını artırmaktan başka bir işe yaramadı.

"Yazı" kelimesi daha yazıldığı anda yerini görüp öfkeyle ağlamaya başladı. "Öfke" kelimesi, kendisinin neden en sona bira-

kıldığını, bu haftaki gazetede “Şaşkınlık”ın neden sıklıkla tekrar edildiğini, kendisinin kadim bir kelime olduğunu söyleyerek ayaklarını yere vurdu ve böylece Ş harfinin kuyruğunun düşmesine sebep oldu. Harfler dağıldıkça dağıldı ve bunca gürültüyü susturmak ancak “Kadim” kelimesine düştü.

Asasını yere vuran Kadim, bütün harfleri eski yerlerine savurdu. Susan harfler mırın kırın ettiyse de, sessiz sedasız birleşmek zorunda kaldılar. Kadim kelimesi, “Öfke”yi kolundan tutup uzun bir cümlemin içine savurdu. Çok geçmeden kapı vuruldu ve yerlerde yuvarlanan küçücük bir nokta işareti, Kadim’in elini öptükten sonra soba kenarına uzanan bir kedi gibi cümlemin sonuna kuruldu.

Bütün harfler tam yerlerine geçmişti ki, boynu bükük F harfi Kadim’in yanına gelip küçük oğlunu kaybettiğini söfyledi. Sonunda küçük f’nin bir cümle önce yazılan “harfler” kelimesinden kaçıp “söfyledi” kelimesine sığındığı anlaşıldı. Küçük f’yi kulağından tuttuğu gibi Büyük F’ye geri götüren Kadim, bir daha evden kaçmamasını tembihledi.

Tam her şey çözüldü sanırken şapkasını karnına dayayan t harfi küçüldükçe küçülmüş bir halde, Kadim’e mümkünse cümle içinde daha çok tekrar edilip edilemeyeceğini sordu. Yanakları kızgınlıktan şiştikçe şişen Kadim, “Çekip gidebilir misin güzel kardeşim!” diyebildi ancak ve bütün kelimelere “bir sorunu olan kaldı mı?” diye sordu.

Bütün harfler başlarını çevirip sıranın sonuna baktı. Eksik bir diş gibiydi Z’nin boşluğu. Evden kaçan bir çocuğun durduk yere kıymete binmesi gibi, varlığı onca zaman sonra ilk kez fark edilmişti. Z konusunda yapılacak bir şey yoktu. Yeniden sipariş edilse bile bir aydan evvel kasabaya gelmezdi. *Arkanya’nın Sesi* bir süre yirmi sekiz harfle hayatına devam edecekti.

Kadim, ikinci bir cümle kurmaya fırsat bulamadan tablada dizilen harfler yeniden mürekkep haznesine doğru hareket etti.

Hazneye batırılan kalıp yana dönüp içtiği mürekkebi kâğıt rulosuna kustu. Rulo halindeki kâğıda değip ayrılan harfler, dönüp son bir kez kâğıttaki gölgelerine baktı.

Harflerin gölgesi yapışıp kaldıkları kâğıtlarda çarçabuk kuru-du. Bir bıçak ruloyu ikiye kesti. Çok geçmeden basımı tamamlanan gazete kâğıtları üst üste yığılmaya başladı.

Tipo elleriyle gözlerini ovdu. Akli hâlâ kayıp Z harfindeydi. İtin uğursuzun teki bir sürüngen gibi gazete binasına girip Z harflerini çaldığı için suçu kendisinde arıyordu. Stalin onun bu hatasını affetmezdi. Aylığının kesilmesi korkusuyla, abonelere dağıtılmayı bekleyen gazetelerden birini alıp gazetenin manşetini okumaya çalıştı.

Tipo, "Çarşıda Birini Vurdular!" yazan manşeti okurken dönüp son bir kez harf kutularına baktı. İçerideki mürekkep kokusundan olacak başı dönmeye başladı yeniden. Mürekkepli elleriyle gözlerini ovmaya niyetlendiyse de vazgeçti. Bulanık gözleriyle kalıptaki harflere baktı. Saatlerdir bir mürekkep haznesine bir kâğıt rulosuna hareket eden harfler yorgunluktan bitap düşmüş, yerlerinde mışıl mışıl uyuyorlardı.

2018 Sait Faik Hikâye Armağanı'na layık görülen *Sahiden Hikâye*'de, Kemal Varol'un edebi ve hayali coğrafyası Arkanya'nın sokaklarında dolaşıyoruz. Bir yanda ölümün kokusu, diğer yanda yaşanan şiddete tanıklık eden ergen çocukların dünyası var. Adlarını tersine çevirmiş, kara, esmer, bıçkın çocukların birbirine bağlanan ve sonunda inatçı bir yazma hevesine dönüşen, bir Z harfinin etrafında şekillenen hikâyeleri, aynı zamanda nahif bir kalenderlikten bileyli bir mücadele azmine uzanıyor. Mizahın, acının ve aşkın oyunla yan yana geldiği *Sahiden Hikâye*, şiirleri ve romanlarının yanı sıra, bir hikâyeci olarak Kemal Varol külliyyatının da önemli parçalarından biri.

Sanırım, tıpkı onun gibi benim de Zehra'dan vazgeçmemi umuyordu. Briket fabrikasının duvarından aşağı atlayıp ellerime yapışan kireci temizlerken, "Hiç uğraşma" dedi Gobi, "herkesin bir sahibi var bu hayatta!" Cevap vermedim. Onu orada bir başına bıraktım. Akşam oluyordu. Eve doğru yürümeye başladım. Ama Gobi hâlâ konuşmaya devam ediyordu: "Kimin kimle olacağı önceden yazılmış kitaba. Dünyanın tüm bilgilerini yan yana getirsen bile silemiyorsun!"

